

Iværksætteri i grænselandet mellem uddannelse og erhverv

0. Iværksætteri og uddannelse i Viborg kommune

I forbindelse med budgetforliget for 2021 besluttede byrådet, at det skulle undersøges, hvordan en bedre udnyttelse af tilbud i grænselandet mellem de videregående uddannelser og erhvervsfremmesystemet kan føre til øget iværksætteri.

Der er derfor udarbejdet en analyse, der sætter fokus på iværksætteri i Viborg Kommune. Udover at give en aktuel status på iværksætteri i Viborg Kommune, skitserer analysen en række handlinger og tiltag, der kan igangsættes, hvis Viborg Kommune vil sætte yderligere fokus på iværksætteri.

Med ny lov om erhvervsfremme (december 2018) blev der skabt et mere enkelt erhvervsfremmesystem, hvor kommunerne har fået ansvaret for iværksætteri, og erhvervshusene har fået ansvaret for specialiseret vejledning af alle virksomheder.

I Viborg Kommune foregår iværksætteri en række steder. De væsentligste centre for iværksætteri er ved Business Viborg, Arsenalet og Agro Business Park.

Iværksætteri kan antage mange former afhængig af produkt og mange forskellige aktører står klar til rådgive på de områder, hvor iværksætteren har et behov. Erhvervshus Midtjylland har til inspiration udarbejdet en oversigt over forskellige iværksætterindsatser i kommunerne i Region Midtjylland. Oversigten er vedlagt som bilag 1.

Dette notat har derfor som formål at opstille en række mulige indsatser, som Viborg Kommune kan tage i anvendelse for at stimulere iværksætteri på uddannelsesinstitutionerne i Viborg Kommune. Indsatserne skal ses som supplement til den indsats, der i forvejen er finansieret af Viborg Kommune til den lokale erhvervsservice under Business Viborg. Derudover støtter Viborg Kommune forskellige iværksætermiljøer som f.eks. Arsenalet, Base Business Bjerringbro etc.

Notatet tager sit udgangspunkt i data om iværksætteri i Viborg Kommune (afsnit 1) og i interviews med 18 forskellige uddannelsesinstitutioner og erhvervsfremmeaktører i Viborg Kommune (afsnit 2). På baggrund af disse opstilles forslag til en række mulige indsatser, som Viborg Kommune kan tage i anvendelse for at stimulere lyst og evne til iværksætteri i Viborg Kommune (afsnit 3)

1. Data om iværksætteri i Viborg Kommune

I 2019 valgte 242 at blive iværksættere i Viborg Kommune. Det årlige antal iværksættere har været stabilt i perioden siden 2009. Etableringsraten (som sætter antallet af iværksættere ift. antallet af eksisterende virksomheder) er lidt lavere i Viborg Kommune sammenlignet med Region Midtjylland og landet som helhed.

Til gengæld er iværksætterne i Viborg Kommune generelt bedre til at overleve de første 5 år både ift. regions- og landsgennemsnittet. Den 3-årige overlevelseshastighed er stort set den samme i Viborg og landet som helhed.

Der er iværksættere indenfor alle brancher men stor en andel af den enkelte branche der udgøres af iværksættere.

Iværksætteren i Viborg Kommune skaber i gennemsnit én arbejdsplads udover ejeren, hvilket er lidt mindre end landsgennemsnittet på 1,2.

Iværksætternes samlede andel af den private beskæftigelse i Viborg Kommune (5,6%) er lidt under landsgennemsnittet (6,3%) målt på de seneste 5 årgange af iværksættere. Der er stor forskel på, hvor stor en andel iværksætterne udgør indenfor forskellige brancher – indenfor hotel og restaurant udgør de ca. 17% og indenfor industri udgør de lige under 2%.

I bilag 2 findes yderligere statistiske indikatorer.

2. Interviews med lokale uddannelsesinstitutioner og erhvervsfremmeaktører

Der er gennemført interviews med 18 lokale uddannelsesinstitutioner og erhvervsfremmeaktører. Uddannelsesinstitutionerne dækker over såvel ungdomsuddannelser og videregående uddannelsesinstitutioner i Viborg Kommune.

Interviewene har kortlagt aktørernes eksisterende iværksætteraktiviteter, et eventuelt behov for supplementer og referencer til interessante cases.

Der er ikke et entydigt billede på iværksætteri på uddannelsesinstitutionerne i Viborg Kommune set fra hverken uddannelsesinstitutionernes eller erhvervsfremmeaktørernes perspektiv. Men til gengæld er interessen for iværksætteri og samarbejde om iværksætteri til stede på langt de fleste uddannelsesinstitutioner.

Hovedudfordringen består primært i, at iværksætteri ikke indgår i langt de fleste af de enkelte uddannelsers uddannelsesbekendtgørelser. Derfor har hovedparten af uddannelsesinstitutionerne heller ikke de relevante undervisningskompetencer, der skal til, for at undervise i iværksætteri. Den nuværende indsats ift. iværksætteri er derfor oftest forbundet med enkelte underviseres interesse for iværksætteri, der grundet den begrænsede undervisningsbekendtgørelse, foregår underfor normal undervisningstid eller i alle tilfælde ikke er en del af uddannelsesbekendtgørelsen.

På baggrund af interviews kan der konstateres en stigende interesse for brobygning til virksomheder og erhvervsfremmeaktørerne i Viborg Kommune herunder særligt Business Viborg, og der efterspørges vejledning og rådgivning af branchespecifik karakter og generel iværksættervejledning herunder helt basale forhold som forretningsmodeller, regnskab m.v.

I det kommende House of Industry ønsker Business Viborg at etablere en kombination af "fast-boere" og "flex-boere", med udgangspunkt i iværksætterforløbet Start Up 24, der foreløbigt kører indtil medio 2022. Der er desuden planer om at etablere særlige forløb for tekniske iværksættere med fysiske produkter og med mulighed for 3D Print. Det særlige forløb skal også kunne tiltrække studerende fra de tekniske uddannelser og andre studerende, der har idéer til fysiske produkter. Nordic Female Founders, som også bliver lejere i House of Industri, kommer både til at tilbyde iværksætterforløb og mulighed for et skrivebord i huset.

3. Fremtidige mulige indsatser i Viborg Kommune

Selvom de afholdte interviews ikke har givet et entydigt billede af, hvorledes iværksætteri kan stimuleres i Viborg Kommune, er der dog baggrund for at igangsætte en række tiltag, som vil komme studenteriværksættere i Viborg Kommune til gode.

Indsatserne inddeles i 3 hovedkategorier:

- A. Inspirationstiltag
- B. Vejledningstiltag
- C. Nye samarbejdspartnere

A. Inspirationstiltag

Behov	Forslag til handling
Inspirationsoplæg om iværksætteri på de enkelte uddannelsesinstitutioner i Viborg Kommune.	I samarbejde med erhvervsfremmeaktører som Business Viborg, FN17 Business Center, Investor Hub Viborg, Food and Bio Cluster Denmark/Agro Business Park, Base Business Bjerringbro, Møllerne samt interesserede erhvervsvirksomheder tager Viborg Kommune initiativ til, gennem Karriereby Viborg at tilbyde uddannelserne i Viborg Kommune inspirationsoplæg om iværksætteri gennem KLC Viborg.
Yderligere fokus på iværksætteri gennem etablering af en 'studenteriværksætteraward'	I samarbejde med Business Viborg etableres en studenteriværksætteraward, der uddeles ifm. Business Viborgs årlige awardshow. Uddannelsesinstitutionerne gøres opmærksom på tiltaget gennem dialogen med Karriereby Viborg
Yderligere fokus på formidling af gode iværksætterhistorier	I samarbejde med Viborg Stifts Folkeblad sættes fokus på gode iværksætterhistorier. Der deles historier til print og deling på sociale medier – I Viborg Kommune i regi af Karriereby Viborg

B. Vejledningstiltag

Behov	Forslag til handling
-------	----------------------

Styrkelse af fysisk miljø for studenteriværksættere	I House of Industry (HOI) reserveres plads til studenteriværksættere. Adgang til HOI sker via ansøgning og efter konkret vurdering. Iværksættere 'parres' med relevante lokale virksomheder, der sponserer adgangen til HOI ved at dække en andel af udgifter til kontorplads mv. og giver vejledning i branchespecifikke spørgsmål. Øvrig vejledning via Business Viborgs konsulenter. Det kan overvejes, om Viborg Kommune skal understøtte lignende iværksætterpladser i Arsenalet, Agro Business Park og Base Business Bjerringbro.
Iværksætterpulje	Erhvervslivet opfordres til at etablere en studenteriværksætterpulje. Puljen kan anvendes til finansiering af f.eks. mikrolegater, særligt udstyr til projekter, studierejser, frikøb af særlige ressourcer. Puljen kan ansøges af studenteriværksættere og IKKE af uddannelsesinstitutioner.
Erhvervsmentorer til studenteriværksættere	I samarbejde med Business Viborg oprettes et korps af erhvervsmentorer med interesse i iværksætteri. Erhvervsmentorer 'parres' med studenteriværksættere og giver løbende råd, vejledning og sparring til studenteriværksætterne.

C. Nye samarbejdspartnere

Behov	Forslag til handling
Mere samarbejde med nationale vidensmiljøer for studenteriværksætteri	Viborg Kommune afsøger muligheden for at indgå i et evt. partnerskab med Fonden for Entreprenørskab mhp. at afdække om et partnerskab med fonden positivt kan videreudvikle studenteriværksætteri på uddannelsesinstitutionerne i Viborg Kommune.
Internationalt samarbejde giver inspiration til iværksætteri	Viborg Kommune afsøger muligheden for at etablere et internationalt samarbejde, der skal give yderligere viden om - og inspiration til, hvorledes studenteriværksætteri stimuleres yderligere. Dette kan f. eks. ske via etablering af et socialfondsprojekt.
Tværgående samarbejder mellem uddannelsesinstitutioner	Nogle få uddannelser i Viborg har gode erfaringer med tværgående opgaveforløb omkring iværksætteri, hvor studerende fra 2 institutioner går sammen om at løse en fælles iværksætteropgave med brug af deres faglig. Dette samarbejde kan yderligere stimuleres gennem hjælp til udarbejdelse af opgaver og etablering af samarbejderne.

Bilag 1: Oversigt over iværksættertiltag i kommuner i Region Midtjylland, Erhvervshus Midtjylland, 2020

Kommunale iværksætterinitiativer: Aktuelle og kommende samt ønskede iværksætterinitiativer

Aktuelle og kommende samt ønskede iværksætterinitiativer:

Favrskov:

- **IværksætterCafé:**

Der afholdes seks arrangementer for iværksættere og før-startere, hvor de kan få vejledning og gode råd til opstart. Favrskov Erhvervsråd er operatør og samarbejder med private rådgivere, Den jyske Haandværkerskole mv. om at gennemføre arrangementerne. Budget på 68.000

- **Iværksættervagten:**

Iværksættere med et CVR-nummer kan hver den anden tirsdag i måneden få basal 1:1 vejledning hos Erhvervsrådets iværksætterkonsulent. Det er en forudsætning, at virksomheden som minimum har et udkast til en forretningsplan. Favrskov Erhvervsråd er operatør. Udgifterne indgår som en del af midlerne til de basale 1:1 vejledninger, som Favrskov Kommune betaler for

Hedensted:

- **Iværksætter informationsmøder:**

Der afholdes løbende informationsmøder, hvor der orienteres om grundlæggende ting i forhold til opstart af egen virksomhed. Fælles tiltag i samarbejde med BusinessHorsens. Budget på 25.000

- **Iværksætterkursus:**

Der afholdes løbende kursus for iværksættere. Her arbejdes med iværksætterens forretningsplan over tre aftener. Der bruges Business Model Canvas som det gennemgåede værktøj, og der stilles en gratis platform til rådighed for kursisterne. Fælles tiltag i samarbejde med BusinessHorsens. Budget på 75.000

- **Netværksgrupper:**

Der faciliteres netværksaktiviteter for iværksættere inden for forskellige temaer. Det kan være inden for salg, brug af sociale medier, webshops, bæredygtige forretningsmodeller etc. Hedensted Erhverv driver grupperne i samarbejde med netværksmedlemmerne. Budget på 50.000

Herning:

- **Udvikle iværksætterstyrkepositioner og -potentialer:**

Muligheder undersøges inden for lokale styrkepositioner og styrkepotentialer, såsom design, e-commerce, produktion, sundhed samt tillige potentialet for dimittendforløb, der udvikler og fastholder talentfulde og vækstpottentielle iværksættere fra Hemings videregående uddannelser og erhvervsuddannelser. Indsatserne pågår i forskelligt tempo og er derfor på forskellige udviklingsstadier. Angående samarbejdspartnere afsøges, udvikles og realiseres mulighederne i samarbejde med de relevante lokale – og til tider regionale og nationale – aktører inden for de givne områder, fx uddannelsesinstitutioner, Erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande, studentervæksthuse, brancheorganisationer, videnmiljøer, virksomheder, supersygehuset i Gødstrup og NIDO. Budgetmæssigt er der aktuelt afsat 810.000 hvert år i 2020 og 2021 til indsatsen. Økonomien kan skaleres efter behov, efterhånden som mulighederne krystalliserer sig og bliver til egentlige projekter eller hubs

Holstebro:

- **Lokal erhvervsservice i form af STARTVÆKST Holstebro – leveret på kontrakt af Erhvervshus Midtjylland:**

Konsulenter vejleder iværksættere og etablerede virksomheder, og der laves iværksætterkurser, temamøder, opsøgende virksomhedsbesøg, sparring, netværk mv. Samarbejdspartnere er Erhvervshus Midtjylland og lokale rådgivere. Budget på cirka 600.000 kr.

- **ErhvervsTeam Holstebro:**

Skal bidrage til at skabe en indgang og adgang for erhvervslivet – og herunder iværksættere. Geografisk er ErhvervsTeam Holstebro placeret i udviklingsparken Nupark i Holstebro. Det nye setup samler erhvervsservice- og erhvervsfremmeindsatsen i et fælles miljø. Samarbejdspartnere er Erhvervshus Midtjylland, STARTVÆKST Holstebro, ErhvervsForum Holstebro, LAG Struer-Holstebro, Nupark, Enheden for Erhverv og Turisme mv.

- **Boomerang – iværksætterkonkurrence for studerende fra UCH i Holstebro Kommune:**

Fokus er på at udvikle kreative og realiserbare løsninger med kommercielle muligheder. De studerende fra HTX og HHX tager udgangspunkt i et tema fra virksomhederne. Projektet munder ud i et fysisk produkt og reklamemateriale, en minirapport, en markedsbeskrivelse, og en præsentation i form af plancher, PowerPoint og en video. Der foretages afslutningsvist en pitch i forbindelse med konkurrencen. Samarbejdspartnere er UCH i Holstebro, lokale virksomheder (sponsorer), Nupark og Holstebro Kommune. Budget på cirka 35.000 kr.

Horsens:

- **Fra ledig til iværksætter:**

Formålet er at inspirere flere ledige til at starte egen virksomhed. Samarbejdspartnere er Jobcenter Horsens og StartUpCentral.

- **Kom og test med os:**

Horsens Kommune stiller sig til rådighed som "test-laboratorium" for iværksættere med digitale produkter og løsninger primært inden for velfærdsteknologi og smart-city-løsninger. Samarbejdspartnere er Horsens Kommune og iværksættere

- **Iværksætterkursus:**

Kursus for iværksættere over tre aftener der bl.a. sætter fokus på forretningsidéen, drift, organisering, salg og indtjening. Efterfølgende netværksaktivitet for deltagerne. Samarbejdspartnere er BusinessHorsens og Hedensted Erhverv

Ikast-Brande:

- **Iværksættercafé:**

Aktuelt gennemføres der en iværksættercafé en gang om måneden hos Erhvervsrådet. Cafeen er åben for alle iværksættere og giver bl.a. adgang til: Individuel vejledning af en iværksætterkonsulent, et iværksætternetværk, rådgivning af private rådgivere (revisor, advokat mv.) og en arbejdsplads i iværksættercaféen for en dag

- **Iværksætter-kuponhæftet:**

Hæftet er fyldt med tilbud om gratis rådgivning fra områdets rådgivere mv.

- **Iværksætterevent:**

Afholdes hvert år i november med henblik på at skabe opmærksomhed om start af virksomhed

- **Entreprenørskabsskolen:**

Har sammen med kommunen til formål at skabe en kulturforandring i undervisningsverdenen. Her er innovation, kreativitet og iværksætterlyst en naturlig del af elevernes dagligdag og læring. Entrepreneurskabsskolens styrke er det tætte samarbejde mellem kommunen og lokallivet i alle dets facetter. Ikast-Brande Kommunes ønsker med Entrepreneurskabsskolen er at lægge kimen til en ny iværksættergeneration, hvor mod, handlekraft og samarbejde er bærende værdier. Eleverne lærer at undersøge og gøre ideer til virkelighed. Angående samarbejdspartnere samarbejdes der mellem erhvervsliv, kulturliv og offentlige organisationer

- **Opmærksomhedsskabelse**

Et ønsket iværksætterinitiativ kunne være større mulighed for opmærksomhedsskabelse omkring iværksætteri, spinoffmuligheder mv. lokalt. Målet er at flere starter egen virksomhed og ideen er, at det skal kunne opnås via inspiration og information om mulighederne for hjælp. Det kunne eventuelt være med en lokalt tilrettelagt kampagne med fælles information fra Erhvervsrådet og Erhvervshuset

Lemvig:

- **Ung Iværksætteri:**

I samarbejde med Lemvig Gymnasium kører Lemvig Kommune et iværksætterforløb efter normal skoletid. Her kan unge fra områdets ungdomsuddannelser skabe erfaringer med iværksætteri under guidede forhold. Samarbejdspartner er Lemvig Gymnasium. Budget på 125.000

- **ErhvervsPas:**

Lemvig ErhvervsPas er et initiativ, der har til formål at lette iværksætteres adgang til rådgivning i forbindelse med etablering af virksomhed. Et ErhvervsPas giver iværksætteren adgang til max. 5 timers gratis rådgivning hos en lokal, privat rådgiver til en værdi af 4.500 kr. Det er muligt at opnå op til to ErhvervsPas pr. iværksætter. Samarbejdspartnere er lokale rådgivere. Budget på 90.000

- **Lokal Crowdfunding:**

Lemvig Kommune administrerer et testforløb på 12 måneder af en lokal crowdfunding platform, hvor iværksættere kan teste interessen for sine nye tiltag og søge finansiering til udviklingen og markedsføringen. Samarbejdspartner er lokale virksomheder, der har tilbudt at matche de beløb, som iværksætterne samler ind. Budget endnu ikke godkendt

Norddjurs:

- **Mentorkorps:**

Bestående af erfarne virksomhedsejere fra virksomheder af forskellig størrelse. Målet er at støtte, coache og give viden til iværksættere. Kan hjælpe med at 'så frø' hos unge i grundskolens ældste årgange. Tiltaget findes i regi af Erhvervshuset. EAU/forvaltningen kan være facilitator i forhold til etablere mentorkorps. Medarbejdertimer dækkes

- **Synlig erhvervsservice:**

Indgangen til erhvervsfremmesystemets muligheder og digitale platform kan gøres mere synlig, fx gennem kampagner. Udgifter til oplæg/ekspert, materialer, medarbejdertimer mv.

Odder:

- **Startpakke:**

UdviklingOdder tilbyder en startpakke til iværksættere, som ud over basisvejledning og vejledningsforløb hos UdviklingOdder indeholder tilbud om gratis vejledning hos byens revisorer og advokater. Iværksættere med behov for specialiseret rådgivning henvises til Erhvervshuset

- **Iværksætterforløb for ledige:**

UdviklingOdder afholder kontinuerligt 9-ugers forløb for ledige med det formål at hjælpe iværksætteren med afklaring og med udvikling af en bæredygtig forretningsmodel. Forløbet inkluderer plads i kontorfællesskab, en ugentlig workshop og en ugentlig samtale samt løbende sparring og vejledning. Opfølgningsmøder efter henholdsvis 1 og 3 måneder efter afslutning af forløb. Ledige henvises af Jobcenter Odder samt i enkelte tilfælde Jobcenter Aarhus. I enkelte tilfælde har iværksættere selv betalt en eller flere ugers deltagelse. Der er løbende optag hver uge. På nuværende tidspunkt undersøges mulighederne for en udbredelse af konceptet til andre målgrupper, f.eks. kontanthjælpsmodtagere og unge, som ikke er i arbejde eller i gang med uddannelse

- **Faste basis-workshops for iværksættere og virksomheder:**

UdviklingOdder afholder ni faste basisworkshops om vigtige emner for både nystartede og etablerede virksomheder. Der er en workshop hver uge, hvor deltagere i iværksætterforløb deltager sammen med de virksomheder og freelancere, som har købt sig adgang til workshoppen. Det er også muligt at deltage online. Emnerne for de ni workshops er Prissætning, Markedsføring, Hjemmeside & SEO, Netværk, PR, Præsentationsteknik, Økonomi & Regnskab og Bliv din egen yndlingschef

- **Generel formidling af information om Erhvervshusets programmer og events:**

Via nyhedsbreve, sociale medier og 1:1-møder informerer UdviklingOdder løbende om Erhvervshusets programmer og events

- **Netværk for nystartede:**

UdviklingOdder faciliterer netværk for nystartede – dels branchespecifikke, dels brede netværk. Netværkene administreres som Facebookgrupper med fysiske og/eller virtuelle møder typisk 10 gange årligt. Til møderne arbejdes med de emner, som gruppen finder aktuelle. De brede netværk for nystartede er på nuværende tidspunkt gratis. De branchespecifikke netværk kræver medlemskab af UdviklingOdder. For at styrke netværk og give adgang til viden og inspiration tilbydes alle iværksættere gratis medlemskab af UdviklingOdder i etableringsåret

- **Samarbejde med uddannelsesinstitutioner:**

Som en del af Odder Kommunes erhvervsstrategi arbejdes der endnu mere med at fremme innovation og nysgerrighed i forhold til iværksætteri allerede i folkeskolen og ungdomsuddannelserne. Det sker i samarbejde med uddannelsesinstitutioner lokalt og i nabokommuner. Aktuelt samarbejdes med EUX om inspirationsbesøg og -indlæg, ligesom der sammen med ErhvervSkanderborg årligt arrangeres innovationsdagen "Innovent" for ungdomsuddannelserne i de to kommuner

Randers:

- **Fra ledig til iværksætter:**

Er et forløb for ledige, der gerne vil starte din egen virksomhed. Samarbejdspartnere er Erhverv Randers og Jobcenter erhverv. Budget på 60.000

- **Projekt Edison:**

Er en treårigt landsdækkende opfinderkonkurrence for elever i 6. og 7. klasse. Formålet med Edison er at give eleverne muligheden for at deltage i en innovativ læringsproces tidligt i deres skoleforløb, og muligvis vække en interesse for entreprenørskab og iværksætteri. Samarbejdspartnere er Randers Kommune og Fonden for Entreprenørskab. Budget på 100.000

- **Projekt - iværksætteri i landdistrikter:**

Projektet skal bidrage til en bæredygtig udvikling af de danske landdistrikter i forhold til at skabe attraktive lokalområder som kan både tiltrække, fastholde og understøtte iværksætteri. Samarbejdspartnere er KL og 5-6 andre kommuner. Budget på 25.000

- **Regionalt mesterskab i Entreprenørskab (Start-up-programme):**

Afholdelse af et af de regionale mesterskaber under Startupprogrammer i Randers. Samarbejdspartnere er Fonden for Entreprenørskab, Erhverv Randers og Randers Kommune. Budget på 60.000

Ringkøbing-Skjern:

- **Aktuelle:**

- **Iværksætter-netværk:**

To årlige netværksgrupper for iværksættere under tre år. Fokus på faglige oplæg og sparring. Samarbejdspartnere er eksterne konsulenter. Budget på 30.000

- **Mentorordning:**

Nye iværksættere får mulighed for at få tilknyttet en lokal erhvervsleder eller ledende medarbejder, til at sparre med. Samarbejdspartnere: Lokale erhvervsledere

- **E-handelsprojektet:**

Fokus på at forbedre lokale iværksættere og virksomheders digitale kompetencer, gennem workshops, e-handelsdag, e-handels netværk. Samarbejdspartnere er eksterne konsulenter, Erhvervshus Midtjylland og Handelsråd. Budget på 395.000

- **Kommende:**

- **Netværk for solo-selvstændige:**

Det er deltagerne, der sætter dagsordenen og skaber indholdet. Netværksgruppen er baseret på erfaringsudveksling, videndeling og sparring mellem deltagerne. Der forventes at kunne etableres to netværk på baggrund af kommunens geografi. Budget på 20.000

- **Workdays for selvstændige:**

Workdays er for iværksættere, der gerne vil blive bedre til at arbejde med bl.a. Online Markedsføring, og samtidig gerne vil blive en del af et netværk af andre selvstændige, der også gerne vil arbejde mere målrettet med at sælge og markedsføre sig online. Samarbejdspartnere er Erhvervshus Midtjylland og eksterne konsulenter. Budget på 30.000

- **Ønskede:**

- **Etablering af lokale advisory boards:**

Strategisk sparring til lokale iværksættere med enten lokale sparringspartnere eller medlemmer fra Connect Denmark. Samarbejdspartnere er Connect Denmark og Erhvervshus Midtjylland. Budget på 50.000

Samsø:

- **Ubegrænset mulighed for vejledning:**

Gennem Samsø Kommunes lokale erhvervsservice og gennem tæt samarbejde med Erhvervshus Midtjylland at sikres øens iværksættere og virksomheder viden om og adgang til Erhvervshus Midtjyllands ordninger

- **Årligt iværksætterkursus:**

Netværks- og temaarrangementer for iværksættere og virksomheder. Kompetenceudviklingsdage inden for aktuelle emner for iværksættere og virksomheder

Silkeborg:

- Aktuelle og kommende samt ønskede tiltag, der indgår i en større samarbejdsaftale med den lokale erhvervsorganisation ErhvervSilkeborg:

- **Iværksættervejledning:**

Der tilbydes individuel sparring med udgangspunkt i iværksætters behov

- **Netværk- og ledersparringsgrupper:**

Netværk understøtter iværksætters udvikling og skaber synergier til etablerede virksomheder

- **Inspirationsarrangementer:**

Der arrangeres løbende events, som kan inspirere iværksætterne i deres forretningsudvikling

- **Samarbejde med private aktører:**

Der koordineres - efter behov - samarbejde med private aktører eller samarbejdspartnere, som kan understøtte iværksætters udvikling

- **Henvi sning til specialiseret vejledning:**

Der samarbejdes med Erhvervshus Midtjylland ift. at sikre iværksætters specialiserede behov og likviditet

Skanderborg:

- **Iværksætterkultur:**

ErhvervSkanderborg samarbejder lokalt med ungdomsuddannelserne om iværksætteri og forretningsudvikling, med det formål at styrke interessen for iværksætteri

Skive:

• Iværksættercaféen:

Giver iværksættere og for-startere muligheden for at mødes i et fagligt forum og sparre med hinanden, eller en kyndig erhvervskonsulent. Her kan de få indspark til deres idéer fra ligemænd, eller blive henvist videre til private rådgivere, hvis de er parate. Samarbejdspartnere er Business Skive i samarbejde med lokale iværksættere og virksomheder

• 1:1 sparring for for-startere og iværksættere:

1:1 vejledningen har fokus på iværksætterens umiddelbare behov, samt at sætte proces i deres tanker og udarbejdelse af handlingsplan for den nærmeste fremtid. 1:1 vejledningen har til formål at supportere for-starteren/iværksætteren og gøre dem klar til at stå på egne ben med en bæredygtig forretningsidé. Samarbejdspartnere er Business Skive i samarbejde med lokale og nationale rådgivningsvirksomheder, samt virksomheder der har erfaring med iværksætterens specifikke behov

• CreationCLUB er et iværksætter- og innovationsfælleskab for studerende på ungdomsuddannelserne på Skiveegnen:

Business Skive afholder "klubften" hver onsdag. Her kan studerende mødes i hold og arbejde på deres egen forretningsidé eller gå sammen med hold der allerede er i gang, samt at møde gæster fra egnens virksomheder. CreationCLUB involverer yderligere virksomhedsbesøg. Samarbejdspartnere er Business Skive i samarbejde med lokale uddannelsesinstitutioner, Læringsambassaden, skoler, mv.

Struer:

• Aktuelle:

o Struer erhvervs- og videnspas:

Er et initiativ, der har til formål at lette iværksætters adgang til rådgivning i forbindelse med etablering af virksomhed. Et ErhvervsPas giver iværksætteren adgang til max. 10 timers gratis rådgivning hos en lokal, privat rådgiver til en værdi af 9.000 kr. Samarbejdspartnere er Erhvervshus Midtjylland og Startvækst Struer. Budget er afsat til og med 2021

o Generationsskifte:

Initiativet er i praksis blevet gennemført af Startvækst Struer. Ved målrettede opfølgende individuelle virksomhedsbesøg, sættes der fokus på generations- og ejerskifter i virksomheder. Målet er at fastholde arbejdspladser, sekundært at skabe ny erhvervsmæssig vækst. Samarbejdspartnere er Erhvervshus Midtjylland og Startvækst Struer. Budget på 20.000

o Investornetværk:

Struer Kommune har oprettet et lokalt investornetværk, så de lokale iværksættervirksomheder ikke blot får adgang til kapital, men også mulighed for sparring med private investorer, der har særlig interesse i det vestjyske erhvervsliv. Gennem et lokalt funderet setup er det målet at bringe kapitalføgende iværksættervirksomheder sammen med privatpersoner/investorer, der har interesse i at støtte vækstvirksomheder i Struer Kommune. Der ønskes etableret et lokalt netværk, hvor lokale iværksættervirksomheder og investorer kan mødes, herunder også potentielle tilflyttervirksomheder og iværksættere. Samarbejdspartnere er lokale nøgleaktører samt Erhvervshus Midtjylland og Startvækst Struer

o KOMPETENCEFORSYNINGmidt:

Lokal Koordineret Samarbejde mellem jobcentre, kommunal erhvervsservice og statslige uddannelsesinstitutioner skal bidrage til at løse kompetenceforsyningsbehovet hos de små og mellemstore virksomheder. Alle tre institutioner der stiller gratis konsulentbistand til rådighed med henblik på at skræddersy uddannelsesforløb der dækker virksomhedernes behov. Samarbejdspartnere er jobcentre, kommunal erhvervsservice, statslige uddannelsesinstitutioner og Erhvervshus Midtjylland

• Kommende:

o Detailhandelsindsats for nye iværksættere:

Der er fokus på, hvordan kommunen fremadrettet med en fokuseret og flerstrengt bylivsindsats kan sætte fokus på at udvikle bymidten og detailhandlen i Struer Kommune. Samarbejdspartnere er Struer handelsstandsforening og Erhvervshus Midtjylland

Syddjurs:

• Aktuelle:

o Fra jobparat ledig til iværksætter:

Den primære målgruppe er iværksættere for start i form af ledige, der skønnes at have et udnyttet potentiale som iværksættere, som initiativet skal bistå med at realisere. Det er meningen, at der tilknyttes en netværksfacilitator, der har erfaring på området, og som kan løfte opgaverne i forhold til at stille mentorvirksomheder til rådighed for målgruppen. Der forhandles med "Den Gode By" om at drive projektet. I 2020 er der afsat 100.000 til projektet, mens der på sigt forventes afsat yderligere midler

• Kommende:

o Iværksættercaféer:

En række åbne café-arrangementer, der henvender sig til iværksættere før og efter start. Deltagerne kan få individuel sparring med det deltagende rådgiverpanel, der bl.a. omfatter revisor, advokat, iværksættervejleder, pengeinstitut, kommune og A-kasse for selvstændige. Budgettet på 20.000

Viborg:

• Aktuelle:

o Start Up Viborg – udvikling af iværksætterkulturen:

Projektet gennemføres af VIBORGegnens Erhvervsråd med støtte fra Danmarks Erhvervsfremmestyrelse. Projektet løber 2020-2022 med et samlet budget på ca. 3 mio. kr. Består af otte intensive 24-ugers forløb for op til 15 iværksættere pr. forløb. Læs mere [her](#).

o Møllerne:

En forening i Bjerringbro, der arbejder for at skabe iværksættere og ungdomskultur i byen. Det er unge iværksættere, der gerne vil understøtte andre unge i at realisere deres drømme. De har fysisk adresse på Base Business i Bjerringbro, men arbejder på at skabe flere mødesteder for unge, kreative og innovative sjæle i Bjerringbro og omegn

o Start Up info og sparring:

Gennemføres af VIBORGegnens Erhvervsråd. Mere end 200 iværksættere deltager årligt i introduktionsmøder, caféer, individuelle samtaler, pitch arrangementer, tema-aftener, etc. Læs mere [her](#).

- **Ønskede:**

- **Lokale iværksættermesser**

Hvor nye virksomheder kan sætte deres kompetencer og produkter i spil over for det etablerede erhvervsliv i kommunen. Det kan være via udstillinger, oplæg, matchmaking mv.

- **Lokal samarbejdsportal for iværksættere**

Mange nyopstartede virksomheder ville have gavn af meget tidligt i deres udvikling at gå i kompagniskab/samarbejde med andre for at få et stærkere koncept og en større kritisk masse af personer og produkter. Der arbejdes på et koncept for dette, der kan udrulles i flere kommuner

Aarhus:

- **Aktuelle og kommende:**

- **Let adgang for iværksættere og virksomheder i Aarhus til vejledning om drift og udvikling af deres virksomheder:**

Det er vigtigt, at iværksættere og SMV'ere ved, at der er gratis hjælp at hente om opstart, drift og udvikling af deres virksomheder, og at de benytter tilbuddene. Aarhus Kommune vil derfor sammen med StartVækst Aarhus, Erhvervshus Midtjylland og Erhvervsstyrelsen følge brugen af erhvervsservicetiltagene og arbejde for, at de koordineres og matcher virksomhedernes behov. Samarbejdspartnere er Aarhus Kommune, StartVækst Aarhus, Erhvervshus Midtjylland og Erhvervsstyrelsen. Budgettet er 1.8 mio. til finansiering af StartVækst Aarhus Events og aktiviteter, der skal fremme iværksætterkulturen: Aarhus Kommune understøtter økosystemets forskellige events og aktiviteter, der kan fremme iværksætterkulturen. Konkrete eksempler er Iværksætterfestival på Dokk1, Food & Bio Venture Forum, Aarhus Investor Summit, Green Investor Summit, Business Region Aarhus Iværksætterpris, #Aarsome Town Halls mv. Samarbejdspartnere er bl.a. Agro Food Park, AU Incubator, Incuba, Happy 42, Business Region Aarhus. Det årlige budget varierer alt efter aktivitetsniveauet.

■

Styrkelse af iværksættermiljøer

”En vigtig del af det danske iværksætterøkosystem er fysiske iværksættermiljøer, som mange steder drives af private. I tilknytning til universiteter og andre uddannelsesmiljøer spiller studentervæksthuse og lignende miljøer også en vigtig rolle for iværksættere, der udspringer af uddannelsesinstitutionerne. Her kan iværksætterne danne netværk og udvikle deres kompetencer fx ved at få adgang til videnmiljøer, professionel rådgivning mv. En vigtig betingelse for at skabe stærke lokale iværksættermiljøer er, at de er godt forbundet til det øvrige økosystem, så iværksætterne derigennem kan få adgang til nationale aktører og investorer.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse vil fokusere på at understøtte de allerede velfungerende iværksættermiljøer og bidrage til at opdyrke nye miljøer i områder, hvor der er behov for det, og hvor det kan styrke udnyttelsen af lokale potentialer og muligheder.” (uddrag fra strategi for Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023).

Aktuelle og kommende samt ønskede iværksætterinitiativer:

Hedensted:

- **Rugekassen:**

Iværksættermiljø hvor der udlejes skrivebord og adgang til diverse kontorfaciliteter. Desuden er der mulighed for lån af mødelokaler i varierende størrelser. Dette inkubationsmiljø drives af Hedensted Erhverv. Budget på 150.000

- **Compas:**

Et sted for bæredygtigt produktionsiværksætteri. Her stilles såvel kontor som produktionslokaler til rådighed for stedets lejere. Det gennemgående for iværksætterne er, at de arbejder med bæredygtig produktion og indgår i stedets netværk. Fælles tiltag i samarbejde med Hedensted Kommunes Klima og Energiråd. Budget på 500.000

Herning:

- **Udvikle iværksætter-styrkepositioner.**

Iværksætterpotentialerne undersøges inden for lokale styrkepositioner og styrkepotentialer, såsom design, e-commerce, produktion og sundhed. Områderne undersøges, udvikles og realiseres i samarbejde med relevante lokale og nationale aktører; jf. beskrivelse under afsnittet ovenfor om flere iværksættere skal lykkes

Ikast-Brande:

- Aktuelt er der en række mindre lokalt forankrede og fortrinsvist private iværksættermiljøer, som f.eks. Iværksætterhuset i Brande og Sylab. Et ønske kunne være at styrke disse lokale miljøer ved struktureret at kunne tilbyde løbende sparring til opstartsvirksomhederne i miljøerne. Miljøerne tilbyder et trygt og inspirerende opstartsmiljø for iværksættere. Samtidig kan øget indhold gøre miljøerne mere attraktive og tjene som inspiration tæt på borgerne rundt om i kommunen

Holstebro:

- **NUPARK Startup:**

Iværksættermiljøet har fokus på at skabe talentudvikling inden for iværksætteri. Målet er at fremme antallet af iværksættere, der har potentiale til at blive vækstiværksættere. Til iværksættermiljøet tilknyttes en fast business coach samt et rådgivernetværk. Der oprettes et netværk omkring miljøet og relationer til udviklingsparkens øvrige virksomheder faciliteres. Samarbejdspartnere er Nupark, STARTVÆKST Holstebro, lokale rådgivere og virksomheder, Holstebro Kommune mv. Budget på 600.000 kr.

Horsens:

- **Iværksætterfestival:**

Er en festival i uge 47, der skal inspirere flere iværksættere til at starte op og synliggøre iværksættertilbuddene i Horsens Kommune. Samarbejdspartnere er BusinessHorsens, VIA, Erhvervs- og Midtjylland, Horsens Kommune, Leammark, StartUpCentral, FÆNGSLET, Bubblelab, Iværksætter.nu, Be Bold, Vitus Bering Innovation Park, Venture City Horsens mfl.

- **Iværksætteralliancen:**

Koordinerende forum blandt kommunens institutioner der arbejder for at fremme iværksætteri i Horsens Kommune. Iværksætteralliancen refererer 2-3 gange om året til Horsens Alliancen, hvor fremdrift, initiativer mm. præsenteres. Samarbejdspartnere er BusinessHorsens, VIA, Leammark, Horsens Kommune, Vitus Bering Innovation Park og Venture City Horsens

- **Nyt iværksættermiljø på Campus:**

Der foregår på nuværende tidspunkt en strategisk dialog om ambitioner mm. for et fremtidigt iværksættermiljø på det nye Campus i Horsens, der åbner 2021. Samarbejdspartnere er BusinessHorsens, VIA, Inero, Horsens Kommune, Vitus Bering Innovation Park mfl.

- **Vi starter Sgu:**

Platformen www.vistartersgu.dk/ er "online indgangen" til iværksættermiljøet i Horsens med fokus på at fortælle de gode iværksætterhistorier mm. Samarbejdspartnere er Horsens Kommune, Vi Starter Sgu og BusinessHorsens

- **Start-up-Breakfast mm.:**

I Horsens Kommune er der en række uformelle netværk og aktiviteter for iværksættere og for-startere bl.a. Likemind, StartUpBreakfast, Iværksfest mm. Samarbejdspartnere er BusinessHorsens, GRUS Kulturcafe, Likemind, Vitus Bering Innovation Park mfl.

Lemvig:

- **Klimatorium:**

Er et forum for klimatilpasningsprojekter, der også skal favne et iværksættermiljø på området. Samarbejdspartnere er Klimatoriums medlemmer og samarbejdspartnere, herunder Region Midtjylland og universiteter. Budget er ikke godkendt. Klimatorium er under udvikling og bygningen er under opførelse

- **Et lokalt iværksættermiljø:**

Facilitering af et iværksætterkontor for virksomheder, der ikke passer ind i Klimatorium profilen. Samarbejdspartnere er lokale iværksættere og potentielle udlejere. Budget endnu ikke godkendt

Norddjurs:

- **Game hub Denmark:**

Styrkelse, konsolidering samt forankring af Game Hub Denmark som Danmarks førende miljø for spiliværksættere. Budgettet er 400.000 i hhv. 2020 og 2021

Odder:

- **Kontorfællesskab:**

UdviklingOdder driver kontorfællesskabet Vokseværket for små virksomheder og freelancere – både nystartede og veletablerede. Iværksættere, som deltager i et 9-ugers forløb, har en fast plads i fælleskontor i hele perioden og har mulighed for at leje en plads i kontorfællesskabet efterfølgende. Det skaber samtidig mulighed for løbende sparring med både UdviklingOdder og de øvrige selvstændige i kontorfællesskabet. UdviklingOdder er ligeledes aktiv i forhold til private kontorfællesskaber i området, fx i form af henvisning af lejere, afholdelse af events i deres lokaler samt sparring med ejerne af fællesskaberne. UdviklingOdder følger løbende behov i markedet for udvikling og etablering af andre typer fællesskaber, fx for virksomheder med grønne forretningsmodeller, en e-hub for webshops samt værkstedsfællesskaber

Randers:

- **VækstVærket:**

Det blev etableret i 2013 som et samarbejde med henblik på at skabe et kreativt og innovativt miljø for studerende i Randers Kommune. Samarbejdspartnere er Erhvervsakademi Dania, Randers Kommune og VIA University College. Budget på 320.000

- **Randers som Makercity – Fabrikken Randers Makerspace:**

Et initiativ iværksat af lokale ildsjæle, iværksættere og andre der kan se sig selv som en del af en "Maker-bevægelse". Intentionen er bl.a., at etablere et udviklende og kreativt værksted, hvor

makere (= folk med fælles interesse i kreativ produktion, fremstilling, computere og teknologi) mødes, udveksler idéer og skaber nyt indhold. Samarbedspartnere er Randers Kommune, Foreningen Randers Maker Space FMBA. Budget på 1.800.000

Ringkøbing-Skjern:

• Aktuelle:

• **Primo Youth Entrepreneurship**

Ungdomsiværksættere skaber vækst: Siden 2017 er ungdomsiværksætterhuset PrimostartUp blevet drevet. Det er et tilbud til unge iværksættere med fokus på sparring, rådgivning, workshops og events. Samarbedspartnere er ErhvervsVækstForum, Ringkøbing Invest, Fonden for Entreprenørskab. Budget på 200.000 årligt

• **Ringkøbing-Skjern Erhvervsråds Kontorfællesskab:**

Fokus på værdiskabende aktiviteter i udviklingsparker med gennemførelse af accelerator forløb for Innovest iværksættere. Samarbedspartnere er Danske Udviklingsparker. Budget på 100.000

• Kommende:

• **Erasmus+ Youth Entrepreneurial Spirit Specialists:**

Ansøgning gående på muligheden for på tværs af flere europæiske lande at udvikle et læringskoncept, der skal højne unges iværksætter kompetencer. Samarbedspartnere er Ringkøbing-Skjern kommune, UCRS, FGU og internationale aktører. Budget på 300.000

• Ønskede:

• **Samarbejde med lokale iværksætermiljøer/kontorfællesskaber:**

Der ønskes et tættere samarbejde med andre lokale kontorfællesskaber med mulighed for at Erhvervsrådet og andre rådgivere har fast månedlig træffetid for at sikre iværksætterne lettere adgang til viden, netværk og rådgivning. Samarbedspartnere er Lokale kontorfællesskaber, Erhvervshus Midtjylland og statslige aktører. Budget på 12.000

Samsø:

- Vidensformidling af tilbud fra vidensmiljøer gennem fyraftensmøder og nyhedsbreve

Silkeborg

• **G-Kraft:**

Iværksætermiljø med 70 pladser. Der er tilknyttet resurser fra ErhvervSilkeborg, som understøtter iværksætternes udvikling med sparring, inspiration mv. Budgetmæssigt indgår initiativet indgår i en større samarbejdsaftale med ErhvervSilkeborg

• **Styrkelse af økosystemet:**

Der arbejdes for at styrke synergien mellem samtlige iværksætermiljøer i Silkeborg Kommune gennem gensidig sparring og samtænkning af initiativer varetages af ErhvervSilkeborg

• **Analyse af fremtidens iværksætter-setup:**

For øjeblikket foregår en undersøgelse af Silkeborgs iværksættersetup og hvordan dette styrkes med inspiration fra andre iværksætermiljøer. Initiativet er en del af Erhvervshandleplan 2020-21 med den lokale erhvervsorganisation ErhvervSilkeborg som aktør. Der er afsat 50.000 kroner til analysen

Skanderborg:

- Der er for nuværende ikke offentlige støttede eller understøttede iværksætermiljøer i Skanderborg Kommune, fx i form af inkubatormiljøer eller lign. Der er dog en række kontorfællesskaber, Erhvervspark Kildebjerg Ry mv. som er private satsninger

Skive:

• **Innovation Skive:**

Skiveegnen er kendt for sin virkelyst og entreprenørskab. Projektet, som er et triple-helix samarbejde mellem kommune, uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv, har som formål at styrke og udvide entreprenørskabet og innovationskraften. Det søges bl.a. realiseret ved at skabe et sted for Skiveegnen, der i et stimulerende miljø, bringer mennesker sammen, således kreativitet og udvikling opstår. Miljøet, som er godt på vej, byder på attraktive rammer og målrettede aktiviteter og tilbud, som understøtter virksomhedernes udvikling fra startup til etableret vækstvirksomhed. Samarbedspartnere er lokale og nationale uddannelses- og videninstitutioner, virksomheder og iværksætter- og innovationsmiljøer. Angående budget har Skive Kommune indtil videre investeret 3 mio. i projektet, men der søges fortsat eksternt finansiering

Struer:

• **BusinessPark Struer:**

Udviklingsparken BusinessPark Struer er et regionalt center for e-handelsorienterede virksomheder. BusinessPark Struer skal styrke den digitale indsats overfor kommunens virksomheder, således at de udnytter nye teknologier og digitale forretningspotentialer og derved øger evnen til innovation, markedspositionering og forbliver konkurrencedygtige. Samarbedspartnere er Struer Kommune, Startvækst Struer og Erhvervshus Midtjylland. Budget på 500.000

• **Sound Hub Denmark**

Er Danmarks og regionens internationale inkubationsmiljø for iværksættere og virksomheder, der arbejder med lyd

• **SoundTech Accelerator program**

For etablerede start-ups: Inkubatorprogram for helt nye startups - et 12 måneders program med optag af 8 startups hvert halve år. Hver startup får pre-seed midler. Samarbedspartnere er Færchonden, Birm fonden, Aalborg Universitet, Bang & Olufsen, Harman-Samsung og Struer Kommune

Syddjurs:

- **Aktuelle:**

- o **Green Skills:**

Projektet handler om at istandsætte og opbygge fysiske faciliteter for iværksættere og mindre virksomheder på Grobunds fabrik ved hjælp af naturlige eller upcycledede byggematerialer. Den primære målgruppe er iværksættere og unge virksomheder under 3 år og fokus ligger på udviklingstemaerne bæredygtighed og rammebetingelser. Projektet gennemføres af Grobund med en bevilling på 150.000 kr. fra Syddjurs Kommune

- o **M8 arbejdsfællesskab på Maltfabrikken:**

M8 er et arbejdsfællesskab for kreative iværksættere og mikrovirksomheder, der er etableret på Maltfabrikken i Ebeltoft i 2020 med udspring i det tidligere netværk "Überwerke". M8 drives af Maltfabrikken, som Syddjurs Kommune understøtter driften af. Selve arbejdsfællesskabet er i princippet selvfinansierende

Viborg:

- **Aktuelle:**

- o **Arsenalet:**

Er en erhvervsdrivende fond etableret i 2011 af Viborg Kommune, VIBORGegnens Erhvervsråd og The Animation Workshop. Arsenalet er et kreativt væksthuse for mere end 25 virksomheder der arbejder med animation, spil og nye medier. Læs mere [her](#).

- o **Center for Industri:**

Er en erhvervsdrivende fond etableret i 2015 af VIBORGegnens Erhvervsråd, Mercantec og Viborg Kommune. Center for Industri er et inkubations- og udviklingsmiljø målrettet industri- og produktionsiværksættere og virksomheder. Læs mere [her](#).

- o **Base Business Bjerringbro:**

Er et kombineret uddannelses- og konferencecenter og erhvervs- og udviklingspark for ca. 20 iværksættere og mindre virksomheder særligt indenfor IT og produktion. Base Business Bjerringbro er ejet af Grundfos, Viborg Kommune og en række virksomheder. Læs mere [her](#).

- o **Food & Bio Cluster Denmark:**

Er omdrejningspunkt for iværksætteri og idéudvikling inden for fødevarer og bioøkonomi – både for den enkelte iværksætter og etablerede virksomheder, gennem individuel vejledning med fokus på iværksætteri, innovationsprocesser, netværk, funding og forretningsudvikling. Food & Bio Cluster Denmark driver fysiske startup-miljøer i hhv. Viborg (Agro Business Park), Aarhus (Agro Food Park) og København (Symbion). Læs mere [her](#).

- **Kommende:**

- o **House of Industry:**

I House of Industry samles i 2021 kompetencer målrettet industrien, herunder VIBORGegnens Erhvervsråd, Center for Industri, Test og Udviklingscenter for Velfærdsteknologi, Datacenter Industrien, Aarhus Maskinmesterskole og flere erhvervsfaglige industrirettede uddannelser. House of Industrys iværksætttermiljø bidrager derfor særligt til udvikling af Viborgs industrielle styrkeposition

Aarhus:

- **Aktuelle og kommende:**

- o **Ideaslab:**

Filmby Aarhus' inkubationsindsats, Ideas Lab, blev lanceret i 2017 og har siden etableret sig som et samlingssted for digitale, visuelle iværksættere i Aarhus og Region Midtjylland. Inkubationsmiljøet huser en lang række startups og tilbyder sparring, mentoring og workshops mm. Ideaslab er en del af Filmby Aarhus' strategi "The Big Picture", der har til formål at styrke de digitale, visuelle industrier i området. Samarbejdspartnere er Filmby Aarhus, Aarhus Kommune, Interactive Denmark, Vision Denmark og andre interessenter i erhverv, uddannelse og forskning. Støttes bl.a. med 250.000 årligt fra Erhvervspuljen i årene 2018-21

- o **Lydbyen:**

Lydby-projektet arbejder på et produktionsfællesskab inden for musik og lyd. Et hus, der kan styrke byens økosystem både kreativt og forretningsmæssigt gennem den øgede synergi, der ligger i at dele adresse og netværk. Der skal skabes et miljø, som vækker international genklang, og som potentielt kan suppleres af andre typer virksomheder inden for lyd, fx ingeniør- og techfokuserede startups og udviklingsafdelinger. Samarbejdspartnere er Lydbyens partnere, Aarhus Kommune og andre relevante aktører. Budgettet er uafklaret

- o **Headstart Fashion (HSF):**

Er en del af innovationsnetværket Lifestyle and Design Cluster, og skal bidrage til fortsat vækst og udvikling i modebranchen i Region Midtjylland. Headstart Fashion er et miljø, hvor små og mellemstore modevirksomheder kan vokse, bl.a. med afsæt i de muligheder, som HSF tilbyder som fx netværk, sparring og uddannelse, hvilket understøttes af Aarhus Kommune. Samarbejdspartnere er HSF, virksomheder og vidensinstitutioner, Dansk Mode og Tekstil og Lifestyle og Design. Budgettet er uafklaret

- **Ønskede:**

- o **Food Entrepreneurship Ecosystem (FEE) (arbejdstitel):**

Formålet med dette projekt er at fastholde og udbygge den danske fødevarerkluges position og styrke gennem aktivering af iværksætteri og innovation. Det er målet at skabe Danmarks største og bedste inkubator og startup accelerator via et inkubator-koncept som ikke tidligere er set i Danmark qua konceptets indsatslementer og aktiviteter samt partnersammensætning. Projektets fysiske omdrejningspunkt er Agro Food Park. Samarbejdspartnere er Aarhus Universitet, VIA University College, Erhvervsakademiet, Agro Food Park, Food & Bio Cluster Denmark, Business Region Aarhus og Aarhus Kommune. Budgettet er uafklaret. Fremme et stærkt iværksætttermiljø inden for vandteknologi: Der arbejdes for at etablere og udvikle et fysisk "innovationsdistrikt" for vandklyngeaktører i Aarhus, der skal fungere som et nationalt samlingssted for et øget samarbejde mellem myndigheder, forsyninger, forskning, virksomheder og startups inden for vandteknologi. Formålet er at etablere et fysisk hotspot for udvikling af fælles scenarier for fremtiden og roadmaps for forskning, uddannelse, udvikling test, demonstration og kommercialisering. Startups er en prioriteret målgruppe. Samarbejdspartnere er virksomheder og vidensinstitutioner inden for vandteknologi, Aarhus Vand, Aarhus Kommune. Budgettet er uafklaret ■

Vækst og skalering

”For at få flere iværksættere ind i vækstforløb skal iværksætternes adgang til specialiserede kompetencer, netværk og investorer styrkes. Det kan fx ske gennem acceleratorforløb, som løbende tilpasses iværksætternes behov. Det kan også ske gennem indsatser, der bygger bro mellem lokale iværksætermiljøer og nationale samt internationale aktører eller øvrige indsatser, der styrker iværksætternes netværk og vækst.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse ser desuden et særligt potentiale i at målrette indsatser inden for områder, hvor Danmark har særlige styrker og konkurrencefordele, fx inden for velfærd og bæredygtige og grønne teknologier. Samfundsansvar og bæredygtighed er vigtige konkurrenceparametre, hvor danske iværksættere kan bidrage med løsninger. Derfor ser Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse muligheder i at styrke Danmark som et grønt iværksætterland og stille skarpt på socialt og bæredygtigt iværksætteri gennem støtte til såkaldte impact-iværksættere. Den offentlige sektors indkøb, udvikling og samarbejde med private virksomheder spiller en særlig rolle i den sammenhæng.” (uddrag fra strategi for Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023).

Aktuelle og kommende samt ønskede iværksætterinitiativer:

Favrskov:

- **Henvisninger til Erhvervshus Midtjylland:**

Det forventes, at Favrskov Erhvervsråd gennemfører 150 basale 1:1 vejledninger hos lokale virksomheder og derigennem afdækker, hvorvidt virksomhederne har behov for specialiseret vejledning mv. hos Erhvervshus Midtjylland – herunder vækstvejledning. Favrskov Erhvervsråd er operatør. Udgifterne indgår som en del af midlerne til de basale 1:1 vejledninger, som Favrskov Kommune betaler for

Herning:

- **Dimittendforløb:**

Herning Kommune er en studieby med såvel videregående uddannelser som erhvervsuddannelser og er kendt for den tætte sammenhæng mellem uddannelse og erhvervsliv. Kommunen vil udvikle et dimittendforløb, for at gribe, udvikle og fastholde udvalgte, talentfulde og vækstpotentielle iværksættere fra de videregående uddannelser og erhvervsuddannelser. Angående samarbejdspartnere vil kommunen samarbejde med Erhvervsrådet Herning og Ikast-Brande, uddannelsesinstitutionerne, studentervæksthuse mfl.

- **Bæredygtighed bredt, cirkulær økonomi og grøn forretning:**

Kommunen har fokus på at bæredygtighed og grøn omstilling intensiveres. Der er igangsat lokale erhvervsudviklingsinitiativer med fokus på at understøtte cirkulær økonomi og grøn forretning blandt iværksættere og etablerede virksomheder. Dertil kommer etableringen af et lokalt bæredygtighedscenter, som skal fremme og understøtte den bæredygtige dagsorden bredt forstået blandt såvel iværksættere som virksomheder og borgere. Samarbejdspartnere er relevante aktører såsom Erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande, Lifestyle & Designcluster, DAMRC mfl.

Holstebro:

- **BroPas:**

Iværksætermiljø med udgangspunkt i cirkulær økonomi og innovation. Målgruppen er vækstorienterede og skalerbare iværksættere, virksomheder og offentlige parter, der arbejder med bæredygtighed og grøn omstilling. Dogmet for BroPas er, at iværksætterne skal kunne: tænke stort, starte småt og skalere hurtigt! BroPas skal fremkomme som et lokalt ambitiøst bidrag til realiseringen af FN's 17 verdensmål. Samarbejdspartnere er Lifestyle & Design Cluster i Herning, CLEAN, VIA University College, Erhvervsakademi Midtvest, Erhvervshus Midtjylland, lokale virksomheder, talentmiljøer, KulturDivisionen, Slagteriet Holstebro mv. Budget på 4.500.000 kr.

Horsens:

- **Venture City Horsens:**

I foreningen Venture City Horsens er der samlet viden, erfaring og de bedste kompetencer fra dygtige mentorer og Business Angels. Pitch, investeringer og uddeling af karmakapital. Samarbejdspartnere er Venture City Horsens, BusinessHorsens, private investorer, mentorer mfl.

- **Flere vækstiværksættere (fokusområde under overvejelse):**

Horsens har en ambition om, at flere af iværksættere skal vokse og skabe flere jobs. På nuværende tidspunkt overvejes det, hvordan man kan sætte større fokus på dette i 2021. Samarbejdspartnere er BusinessHorsens, Horsens Kommune mfl.

Ikast-Brande:

- Aktuelt tilbydes iværksættere med vækstambitioner og skalerbare forretningsmodeller indledende sparring og lokalt netværk hos Erhvervsrådet. Iværksætterne anvises dernæst til programmer hos Erhvervshus Midtjylland, Innovationsfonden eller andre relevante aktører
- Et ønske kunne være et lokalt tilrettelagt acceleratorforløb for vækstorienterede iværksættere, så forløbet kommer til iværksætteren og ikke omvendt. Et lokalt acceleratorforløb kunne med fordel indeholde adgang til lokale mentorer og Business Angels

Lemvig:

- **Vækstforløb for udvalgte virksomheder:**

Et vækstforløb målrettet lokale iværksættere, samt små og mellemstore virksomheder, som har et stort potentiale for at skabe økonomisk vækst og derigennem lokalt funderede arbejdspladser. Samarbejdspartner er Erhvervshus Midtjylland. Budget endnu ikke godkendt

Odder:

- **Målrettet formidling af information om Erhvervshusets programmer og events:**

UdviklingOdder tilbyder 1:1-vejledninger med fokus på vækst og skalering med henblik på henvisning til Erhvervshusets specialistrådgivning, programmer og events – både ved at virksomhederne selv henvender sig til UdviklingOdder, ved at vi tager direkte kontakt til relevante virksomheder i forbindelse med Erhvervshusets tilbud

- **Netværk med fokus på samarbejde:**

I et branchespecifikt netværk arbejdes der på at skabe kendskab til hinandens virksomheder for derigennem at skabe fundament for samarbejde og derigennem også udvikling og vækst for den enkelte virksomhed

- **FN's verdensmål:**

I vejledningen af iværksættere lægges der vægt på at præsentere de forretningsmuligheder – og dermed vækstmuligheder – som ligger i FN's verdensmål, og at hjælpe iværksætterne til at udvikle en såvel økonomisk som socialt og miljømæssigt bæredygtig forretning

Randers:

- En form for Verdensmåls-/Bæredygtighedshus er i idefasen

Ringkøbing-Skjern:

- **Aktuelle:**

- **Ovation –**

Udviklingsprogram for kunstnere og kreative PILOTPROJEKTET: Entreprenør og Ringkøbing-Skjern Erhvervsråd giver kreative iværksættere mulighed for at deltage i et program, skræddersyet til, at de kan udvikle en bæredygtig virksomhed med afsæt i deres kreative og kunstneriske evner. Samarbejdspartnere er Entreprenør, Sammenhængskraftpuljen i RKSJ. Budget på 45.000

- **Kommende:**

- **Ovation –**

Udviklingsprogram for kunstnere og kreative - Regionalt udviklingsprogram: Deltagerne vil gennem programmet tilegne sig kompetencer og få professionel hjælp til at arbejde struktureret og metodisk med udvikling af deres virksomhed/projekt i en økonomisk bæredygtig retning. Ovation starter i Nordvestjylland og vil over de næste to år udvikle sig til et landsdækkende program. Samarbejdspartnere er Entreprenør, Creative Industries, Slagteriet Holstebro, Skive Erhvervsråd, Alive Festival. Budget på 1.500.000 (ansøgt Færchfonden)

- **Ønskede:**

- **Green Business –**

Forløb for grønne iværksættere og mindre SMV'er: Udvikling af grønne og bæredygtige forretningsmodeller er en væsentlig strategisk innovationskraft, der kan skabe nye arbejdspladser og sikre lokale iværksættere øget værdiskabelse og vækst. Ansøgning indsendes til Industriens Fond. Samarbejdspartnere er under afklaring. Budget er under afklaring

Samsø:

- Fokus på bæredygtigt indkøb i Samsø Kommunes indkøbspolitik

- Samsø Kommune er projektholder og/eller deltager i en række projekter med fokus på bæredygtig udvikling. Bl.a. har Samsø Kommune gennemført projekt Biosamfund Samsø, hvor der dels var fokus på kompetenceudvikling af landmænd med henblik på øget viden om mere klimavenlige dyrkningsformer. Endvidere indgik udvikling af affaldssortering og vandressourcer som en del af projektet

- Direkte vidensformidling til relevante virksomheder om muligheder og aktiviteter fra Erhvervshus Midtjylland og andre udbydere af programmer

Silkeborg

- **Delegation til Seedster:**

Der arrangeres – hvert år – en delegation til Seedster, som består af omkring 25 iværksættere fra Silkeborg Kommune. Varetages af ErhvervSilkeborg

- **Grøn omstilling:**

Der arbejdes på at styrke iværksætternes konkurrenceevne gennem et øget fokus på den grønne omstilling (og likviditet til indsatsen). Varetages af ErhvervSilkeborg

- **Indkøb/udbud:**

Der afholdes halvårslige møder for virksomheder, som er interesseret i at være leverandør til kommunen. Dertil kommer muligheden for individuel sparring med kommunens indkøbs- og udbudsafdelinger. Indgår i større samarbejdsaftale med ErhvervSilkeborg

Skanderborg:

- **ErhvervSkanderborg**

Er iværksætternes indgang til den offentlige erhvervsfremmeindsats og de henviser iværksættere videre til vækstforløb mv. hos Erhvervshus Midtjylland.

- **ErhvervSkanderborg**

Arbejder løbende med indsatser lokalt via netværk og mentorordninger, hvor iværksættere kobles med etablerede virksomheder mhp. vækst og udvikling

Struer:

- **Vækstforløb for udvalgte virksomheder:**

Vækstforløbet er målrettet lokale iværksættere, samt små og mellemstore virksomheder med henblik på at øge deres robusthed og potentiale for at skabe økonomisk vækst og derigennem lokalt funderede arbejdspladser. Samarbejdspartner er Erhvervshus Midtjylland. Budget på 170.000

Syddjurs:

- **Ønskede iværksætterinitiativer:**

Iværksætterrettede tilbud målrettet mod Syddjurs Kommunes absolutte og relative styrkepositioner – det vil sige turisme, outdoor, fødevarer og kreative erhverv

Viborg:

- **Aktuelle:**

- **Investor Hub Viborg:**

Et investeringsselskab, der blev stiftet i 2018 af ca. 35 lokale erhvervsfolk i Viborg-området, der har indskudt 30 mio. kr. i en fælles fond til udvikling af lokale virksomheder, så de kan realisere vækst- og indtjeningspotentiale. Læs mere [her](#).

- **FN17 Business Incubation & Academy:**

Er et stort privat/offentligt samarbejde med fokus på at indarbejde FNs Verdensmål i strategi og forretningsplan både hos SMV'er og i nystartede virksomheder. Opstart 1. september 2020 og et samlet budget på godt 8 mio. kr. over de første tre år

Aarhus:

- **Aktuelle og kommende:**

- **MIT REAP:**

Aarhus Universitet, Region Midtjylland, Grundfos, startupvirksomheden UNSILO, Færchfonden, Incuba og Aarhus Kommune deltager i Regional Entrepreneurship Acceleration Program, som ledes af Massachusetts Institute of Technology. Formålet med det 2-årige program er, at aktørerne skal arbejde sammen om at få et økosystem op at stå med fokus på at støtte opstart og vækst af innovationsdrevne virksomheder. Samarbejdspartnere er Aarhus Universitet, Region Midtjylland, Grundfos, UNSILO, Færchfonden, Incuba og Aarhus Kommune som direkte aktører bag initiativet. Flere aktører vil blive involveret i forbindelse med implementeringen af strategi og handleplan. Budget er uafklaret

- **Ønskede**

- **Grønt iværksætteri:**

Aarhus Kommune vil arbejde for at etablere en investeringspulje på 3,5 mio. kr. målrettet grønne startupvirksomheder, der kan medfinansiere iværksætternes arbejde med udvikling, test og/eller demonstration af nye grønne løsninger. Puljen kan alene støtte grønne projekter og løsninger, der kan være med til at sikre en mere grøn og bæredygtig kommunal drift/serviceproduktion og/eller kan bidrage til realiseringen af klimamålene for Aarhus som bysamfund og som virksomhed/organisation. Derudover skal 0,5 mio. kr. anvendes til aktiviteter, der skal udvikle og brande økosystemet for grønne iværksættere. Målet for den del af indsatsen er at sørge for, at de mange nationalt rettede tiltag, projekter, investeringer, støtte-midler mv., som allerede findes og tilbydes til grønne iværksættere, i højere grad kommer de grønne iværksættere i Aarhusområdet til gavn

- **Styrkelse af startup-, scaleup- og investor-miljøet i Aarhus:**

En taskforce med fokus på at udvikle startup-, scaleup- og investor-miljøet har peget på 10 pejlemærker, som kan realisere potentiale for miljøet i Aarhus samt bidrage til, at miljøet i Aarhus får langt bedre relationer til hinanden, til relevante investorer og investormiljøet, til rekrutteringsmuligheder samt til relevante nationale og internationale partnere. Samarbejdspartnere vil ud fra en quadruple helix tankegang blive sammensat en partnerkreds med deltagelse af fx Aarhus Universitet, Incuba, Aarhus Kommune m.fl. Budgettet er uafklaret ■

Bilag 2:

Data om iværksættere og iværksætteri i Viborg Kommune

Datamateriale

De følgende data kommer fra tre publikationer:

"Frekvens Viborg Kommune" udgivet af Business Region Aarhus januar 2021.

"Erhvervsudvikling – strategi, styrker og statistik Viborg Kommune" udgivet af Erhvervshus Midtjylland august 2020.

"Erhvervsudvikling – strategi, styrker og statistik Viborg Kommune" udgivet af Erhvervshus Midtjylland juni 2021

Hvis der er forskellige tal om det samme i disse er benyttet den der har de seneste data.

Generel baggrund

Viborg Kommune har generelt en højere erhvervsfrekvens (andel af de 16-64-årige i arbejdsstyrken) og lavere ledighed end Danmark som helhed. Erhvervsfrekvensen er ca. 1% over landsgennemsnit og ledigheden 1% under landsgennemsnit.

Andelen af unge (16-24 år) der hverken er i job eller uddannelse er højere i Viborg Kommune (11,7%) end landsgennemsnittet (10,4%).

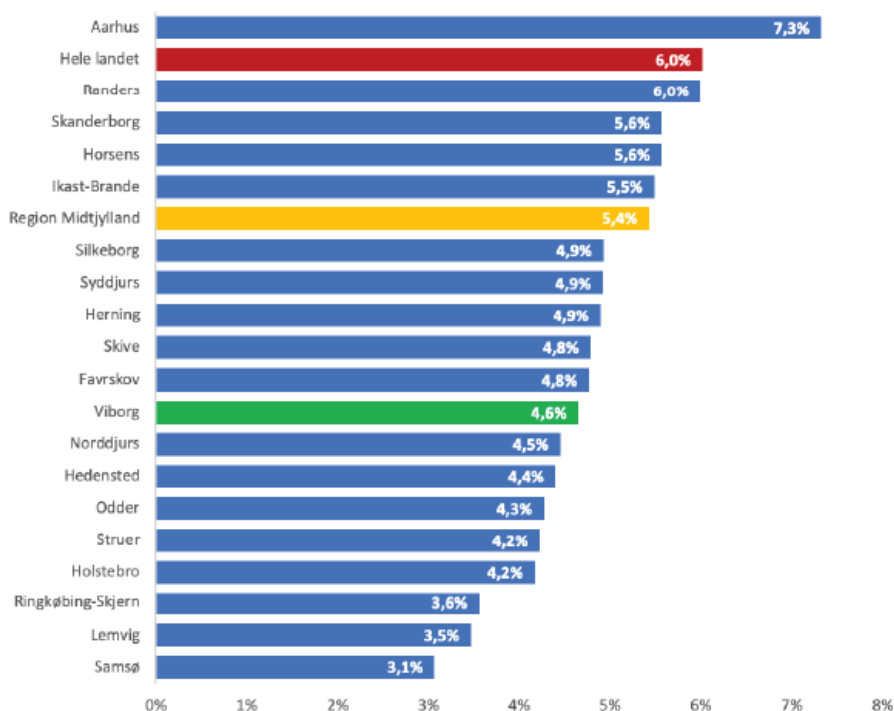
Sammenlignet med landet som helhed har Viborg Kommune lidt flere med en erhvervsfaglig uddannelse og lidt færre med en lang videregående uddannelse.

Viborg Kommune har i alt ca. 32.500 private arbejdspladser og samlet 50.700 private og offentlige arbejdspladser. Det er det største antal i hele Region Midtjylland ud over Aarhus. Væksten i antal private arbejdspladser 2016-2019 har været lidt lavere i Viborg Kommune (4,5%) end landet som helhed (5,8%).

Viborg Kommune har mange offentlige arbejdspladser. I 2018 udgjorde de offentlige arbejdspladser 36,1% af alle arbejdspladser mens det tilsvarende tal for hele Region Midtjylland var 29,1%.

Brancherne industri, landbrug samt bygge og anlæg er de dominerende i Viborg Kommune. Særligt landbrug og industri er markant større i Viborg end landet som helhed.

Figur 8. Etableringsrater efter område, 2019

Kilde: Danmarks Statistiks Iværksætterdatabase og Generel Firmastatistik. Bearbejdet af eStatistik.

IVÆRKSÆTTERE FORDELT PÅ BRANCHE

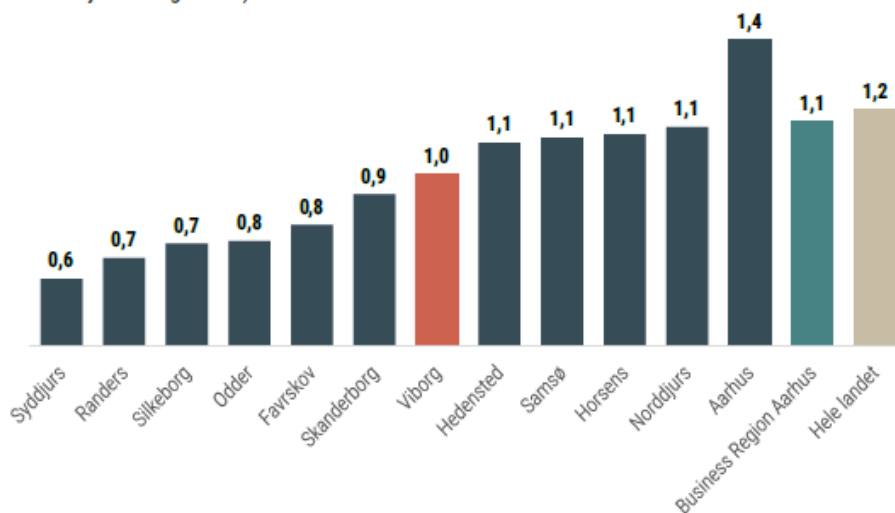
Figuren viser udviklingen i etableringsraten 2016-2018 fordelt på brancher i kommunen og Business Region Aarhus og antal iværksættere 2018 fordelt på brancher i kommunen.

Branche	Etableringsrate 2016-2018		Antal iværksættere Viborg Kommune 2018
	Viborg Kommune	Business Region Aarhus	
Landbrug, skovbrug og fiskeri	1,8%	2,0%	13
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	4,5%	3,9%	23
Bygge og anlæg	6,1%	6,8%	37
Handel og transport mv.	4,8%	5,8%	43
Information og kommunikation	9,8%	11,5%	17
Finansiering og forsikring	3,4%	3,9%	9
Ejendomshandel og udlejning	4,0%	4,9%	24
Erhvervsservice	7,9%	8,5%	47
Offentlig administration, undervisning og sundhed	3,9%	4,3%	14
Kultur, fritid og anden service	3,9%	5,2%	18
Alle brancher	4,8%	5,8%	245

Kilde: STRAN og Danmarks Statistik

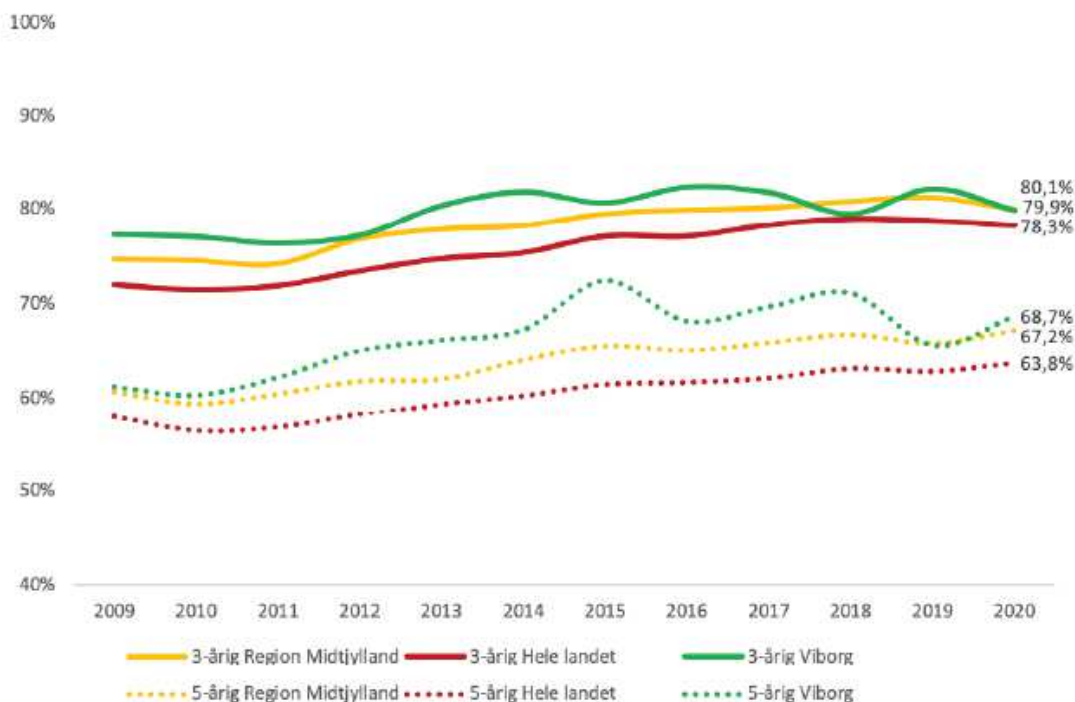
JOBSKABELSE PR. IVÆRKSÆTTER

Figuren viser, hvor mange job der gennemsnitligt er skabt pr. iværksættervirksomhed tre år efter etablering, i de virksomheder der startede i årene 2013-2015. For enkeltmandsvirksomheder medregnes ejeren (og evt. medarbejdende ægtefælle) ikke.

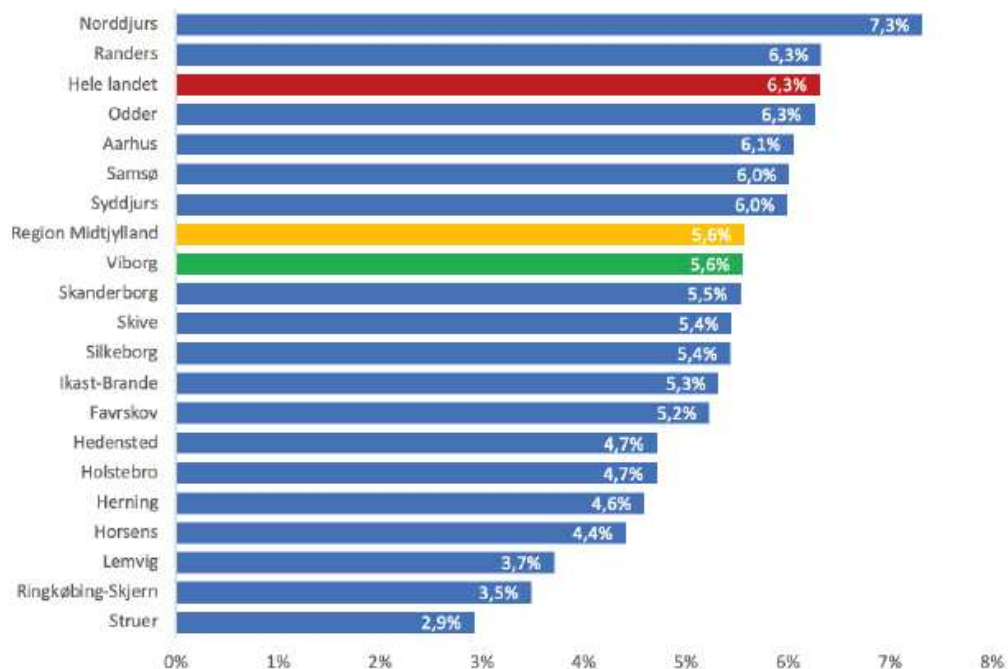
Kilde: STRAN og Danmarks Statistik

Figur 9. Overlevelsesserater efter område, 2009-2020

Kilde: Danmarks Statistiks Iværksætterdatabase samt diverse erhvervsregistre.

Figur 12. De seneste fem iværksætterårganges andel af den private beskæftigelse, fordelt på område, 2019

Kilde: Danmarks Statistik specialkørsel baseret på RAS. Beregninger foretaget af eStatistik.

Tabel 4. Privat beskæftigelse og iværksætterjob (seneste fem årgange), fordelt på branche, 2019

Branche	Beskæftigede, privat sektor	Iværksætternes jobskabelse	Iværksætternes jobandel
Landbrug, skovbrug og fiskeri	2.306	91	3,9%
Industri	8.266	144	1,7%
Energi og Forsyning	292	6	2,1%
Bygge og anlæg	3.186	314	9,9%
Handel	6.824	235	3,4%
Transport	1.226	75	6,1%
Hoteller og restauranter	1.330	219	16,5%
Information og kommunikation	841	83	9,9%
Finansiering, forsikring og ejendomshandel	1.370	47	3,4%
Videnservice	1.625	201	12,4%
Operationel service	1.776	215	12,1%
Undervisning og sundhed mv.	2.338	104	4,4%
Kultur og fritid	551	23	4,2%
Andre serviceydelser mv.	640	54	8,4%
Alle brancher	32.571	1.811	5,6%
Andel af Region Midtjylland	6,9%	7,1%	

Kilde: Danmarks Statistik specialkørsel baseret på RAS. Beregninger foretaget af eStatistik.